İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
İDARE HUKUKU FİNAL SINAVI
(İkinci Öğretim Öğrencileri İçin)
15.06.2015

Sınav süresi 2,5 saattir. Ek cevap kağıdı alınabilir. Başarılar dileriz.

OLAY

A. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) Bursa İlinin Karacabey İlçesinde bulunan ve mülkiyeti kendisine ait olan 8382 hektarlık alandaki Tarım İşletmesinde Safkan Arap Atı yetiştiriciliği ve tohumluk buğday üretimi yapmaktadır. Bu alanın 1306 hektarlık kısmı üzerinde II. grup "maden arama ruhsatına" sahip olan Ahmet Keskin, arama sahasında ruhsatı kapsamında maden araması yapabilmek için irtifak hakkı tesisi istemi ile TİGEM'e başvurmuştur. TİGEM, irtifak hakkı tesisi için Maden Kanunu'nun 46. maddesi uyarınca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na başvurulması gerektiğini belirterek bu talebi reddetmiştir. Bunun üzerine Ahmet Keskin, irtifak hakkı tesisi talebi ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na başvurmuştur.

B. Maden arama faaliyetine başlandıktan sonra, maden arama sahasına 1600 metre mesafede bulunan zeytin ağaçlarının toz ve dumana maruz kaldığı ve bu durumun zeytin ağaçlarını olumsuz etkilediği gerekçesi ile bahçe sahipleri "maden arama ruhsatının" iptali için idareye başvurmuştur. Ancak bu konuda yetkili idare olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü (MİGM), arama ruhsatı verilmesinin üzerinden beş ay geçtiğini ve bu aşamada iptalin mümkün olmadığını belirterek bu talebi reddetmiştir.

C. Bu arada Ahmet Keskin yerel seçimlerde belediye başkanı adayı olmuş ve başkanlığa seçilmiştir. Bunun üzerine belediye hukuk işleri müdürü, Ahmet Keskin'e 6 ay içerisinde maden arama ruhsatını devretmesi gerektiği, aksi takdirde ruhsatının feshedileceği bilgisini vermiştir.

D. Ahmet Keskin, "maden arama ruhsatı"nın süresinin son günü olan 12.10.2009 tarihinde, "işletme ruhsatı" alabilmek amacı ile MİGM'ne başvurmuştur. MİGM, işletme ruhsatı talep harcının yatırıldığına dair makbuzun ve işletme projesinin sunulmasına karşın; dosyada arama faaliyet raporunun bulunmadığı gerekçesiyle Maden Kanunu'nun 24. maddesi uyarınca bu talebi reddetmiştir ve buna bağlı olarak "arama ruhsatının" 17. madde uyarınca iptal edilmesine karar vermiştir.

İLGİLİ MEVZUAT:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Madde 168 – Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir.

TİGEM Ana Statüsü

Madde 2- Bu Ana Statüde geçen

İlgili Bakanlık : Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nı … ifade eder

Madde 3- Bu Ana Statü ile teşkil olunan TİGEM;

a) Tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir İktisadi Devlet teşekkülüdür.
Madde 5- TİGEM'in faaliyet konuları şunlardır:
a) Ülkenin bitkisel ve hayvansal üretimini artırmak, çeşitlendirmek ve ürün kalitesini iyileştirmek amacıyla yetiştirdiği tohumluk, fidan, fide ve benzeri mallar ile ürettiği damızlık hayvan ve spermaları yetiştiricilere intikal ettirir.

3573 sayılı Zeytincilik Kanunu

Madde 20 – (Değişik: 28/2/1995 - 4086/5 md.) Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegatatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez. Bu alanlarda yapılacak zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmeleri yapımı ve işletilmesi Tarım ve Köyişleri Bakanlığının iznine bağlıdır.

3213 Sayılı Maden Kanunu

Madde 1 – Bu Kanun madenlerin aranması, işletilmesi, üzerinde hak sahibi olunması ve terk edilmesi ile ilgili esas ve usulleri düzenler.
Madde 3 – (Değişik: 26/5/2004 – 5177/2 md.) *Kanunda geçen deyimler aşağıda açıklanmıştır:*
Arama Ruhsatı : Belirli bir alanda maden arama faaliyetlerinde bulunulabilmesi için verilen yetki belgesi.
İşletme Ruhsatı : İşletme faaliyetlerinin yürütülebilmesi için verilen yetki belgesi.
Arama Faaliyet Raporu : Ruhsat sahalarında yürütülen arama faaliyetleri ile ilgili Genel Müdürlüğe verilmesi gereken belge.
Genel Müdürlük: Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü.
Madde 6 – (...) Devlet memurları, diğer kamu görevlileri, Genel Müdürlüğün merkez ve taşra teşkilatında çalışan yevmiyeli ve mukaveleli personel, arama, (...) ve işletme ruhsatı alamaz. (1)

Maden arama veya işletme hakkını haiz iken memur olanlar memuriyete geçişlerinden itibaren 6 ay zarfında bu haklarını devretmeye mecburdurlar.
Madde 17 – (...)Arama ruhsatı, IV. Grup madenlerde iki yıl, diğer gruplarda bir yıl olmak üzere genel arama dönemine hak sağlar. Genel arama dönemi süresi sonuna kadar maden arama projesinde belirtilen maden kaynağına ilişkin bilgilerin ve bu dönemde yapılan arama faaliyetlerine ilişkin yatırım harcamalarını da gösteren genel arama faaliyet raporunun verilmesi zorunludur. Bu süre içinde raporun verilmemesi hâlinde 20.000 TL idari para cezası verilir II. Grup ... ruhsatlarda ise genel arama dönemi sonuna kadar işletme ruhsat talebinde bulunulmaması hâlinde ruhsat iptal edilir.
Madde 24 – (Değişik: 26/5/2004 – 5177/12 md.) (olay tarihinde yürürlükte olan hali) (Değişik birinci fıkra: 10/6/2010-5995/11 md.) Arama ruhsat süresi sonuna kadar, tespit edilen madenin rezerv bilgilerini de içeren 17 nci maddeye göre hazırlanmış arama faaliyet raporu ile en az bir maden mühendisi tarafından hazırlanan faaliyet sonrası işletme alanının çevre ile uyumlu hale getirilmesini de içeren, işletme projesi ve talep harcının ödendiğine dair belge ile müracaatta bulunulması halinde işletme ruhsatı hakkı doğar. Ancak I (b) ve II (a) bendi Grubu madenler için işletme ruhsatı talebinde işletme ruhsat teminatı ile harcının da yatırılması zorunludur.
Madde 46 – Maden arama dönemi içerisinde arama sahası özel mülkiyete konu gayrimenkul üzerinde kullanma amacına münhasır olmak üzere belli süreler için madenci, Bakanlığa müracaat ile irtifak ve/veya intifa hakkı tesisi isteyebilir... İşletme ruhsatı safhasında işletme faaliyetleri için gerekli olan özel mülkiyete konu taşınmaz, taraflarca anlaşma sağlanamaması

ve işletme ruhsatı sahibinin talebi üzerine Bakanlıkça kamu yararı bulunduğuna karar verilmesi halinde kamulaştırılır.

SORULAR:

1) **a)** Olayda yer alan idareleri tespit ederek Türk İdare Teşkilatı içindeki yerlerini gerekçeli olarak açıklayınız.

b) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile İl Müdürlüğü ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile TİGEM arasındaki ilişkinin niteliğini açıklayınız.

2) TİGEM tarafından yürütülen faaliyetin niteliğini ve bu faaliyetin görülüş usulünü açıklayınız.

3) MİGM tarafından verilen "arama ruhsatı" ve "işletme ruhsatı" nın idarenin faaliyetleri bakımından anlam ve işlevini açıklayınız.

4) TİGEM'e ait olan arazinin hukuki niteliğini açıklayınız.

5) Ahmet Keskin'in TİGEM'e ait olan arazide arama yapma yönündeki talebinin kabul edildiği varsayımında aralarındaki ilişkinin hangi yararlanma usulüne tabi olacağını açıklayınız.

6) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının TİGEM'e ait arazi üzerinde Ahmet Keskin'in talebi doğrultusunda irtifak hakkı tesis etmesi mümkün müdür? Tartışınız.

7) MİGM'nce zeytinlik sahiplerinin taleplerinin reddedilmesinden dolayı kimler hangi esaslara göre tazminat talebinde bulunabilir? Bu talep kabul edilseydi bu kez kimler hangi esaslara göre tazminat talebinde bulunabilirdi?

8) Hukuk işleri müdürü tarafından Ahmet Keskin'e maden arama ruhsatını devretmesi gerektiği yönünde verilen bilginin doğruluğunu mevzuat hükümleri çerçevesinde değerlendiriniz.

9) Olayda yer alan "işletme ruhsatı talebinin reddi", "TİGEM Ana Statüsü" ve "arama ruhsatının iptali" işlemlerini maddi bakımdan tasnif ediniz.

10) MİGM tarafından "işletme ruhsatı talebinin reddedilmesi" ve maden arama ruhsatının iptal edilmesinin hukuka uygun olup olmadığını ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde değerlendiriniz.

CEVAP ANAHTARI

1. a) Soruda sorulan idarelerden Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), bir Kamu İktisadi Teşebbüsü (bu kategori içinde de iktisadi devlet teşekkülü)dür. Kendine has tüzel kişiliği bulunmaktadır. (Her ne kadar 233 sayılı KHK'de saklı tutulan hususlar dışında özel hukuka tabi olsalar da, KİT'lerin kamu tüzelkişi oldukları Anayasa Mahkemesince kabul edilmiştir.) TİGEM, bir hizmet bakımından yerinden yönetim kuruluşudur. Hizmet bakımından yerinden yönetim örgütleri kanunla kendisine verilen belli bir hizmette uzmanlaşmaktadırlar Kamu idaresi Kamu kurumu ayrımında TİGEM, kamu kurumları içerisinde yer almaktadır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, merkezden yönetim içerisinde yer alır. Bakanlıklar Devlet Tüzel Kişiliğini temsil ederler. Her Bakanlık bir kamu hizmeti alanında Devlet tüzel kişiliğini ve bakan da o alanda devleti temsil etmektedir. Bakanlıkların kendine özgü bir tüzel kişiliği yoktur. Bakanlık "kamu idaresi" kabul edilen Devlet Tüzel Kişiliği içerisinde yer alır.

(*5 Puan)*

(Olayda ayrıca MİGM idaresi yer almaktadır. Ancak mevzuat buna ilişkin yeterli bilgiyi vermediğinden puanlamada dikkate alınmamıştır.)

b) Enerji Tabi Kaynaklar Bakanlığı İl Müdürlüğü merkezi yönetimin taşra teşkilatı içerisinde yer alır. Bakanlıkla aynı tüzel kişiliğin içerisinde yer alır. Aralarındaki ilişki hiyerarşi ilişkisidir.

TİGEM ana statüsüne göre TİGEM'in ilişkili olduğu bakanlık Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığıdır. Bu Bakanlık ile tüzel kişiliği olan TİGEM arasındaki ilişki idari vesayettir. Zaten kendine has tüzelkişiği olan TİGEM ile Devlet tüzelkişiği içiersinde yer alan Bakanlık arasında hiyerarşi ilişkisi olabilmesi mümkün değildir. İdari vesayet yetkisi hiyerarşinin aksine genel bir yetki değildir. Kanunda öngörülen ölçüde ve hususlarda söz konusu olur. *(5 Puan)*

2. TİGEM'in yürüttüğü faaliyet TİGEM ana statüsünde kendisine görev olarak verilmiş bir faaliyettir. Bu faaliyet "kamu hizmeti"dir. Kamu hizmeti, kamu tüzel kişileri veya kamu tüzel kişilerinin denetim ve gözetimi altında özel hukuk tüzel kişileri tarafından yerine getirilen, toplumun genel ve ortak ihtiyacı olduğu düşünülerek kanun koyucunun idareye görev olarak yüklediği faaliyetlerdir. TİGEM mevzuatta kendisine verilmiş olan bu görevi kendi araç, gereç ve mali imkanları ile bizzat yerine getirmektedir. Dolayısıyla görülüş usulü emanet usulüdür. *(10 Puan)*

3. MİGM tarafından verilen arama ruhsatı ve işletme ruhsatının idarenin faaliyetleri bakımından anlam ve işlevini açıklamak için öncelikle MİGM tarafından bu alanda yürütülen faaliyetin niteliğine bakmak gerekir. Maden arama ve işletme İdareye görev olarak verilmiş bir faaliyet değildir. Ticari bir faaliyet olarak kabulü gerekir. İlgili mevzuata bakıldığında idarenin yerine getirmekte olduğu denetimin bir kamu hizmetine yönelik olan denetim gibi, içten, hizmetin şartlarına ve yürütülmesine ilişkin bir denetim olduğu da söylenemez. MİGM burada maden arama ve işletme faaliyeti bakımından bir kolluk faaliyeti yerine getirmektedir. Kolluk faaliyeti kamu hizmetinden doğrudan bir edim sunulması yerine, temel hak ve özgürlükleri sınırlayıcı karakteri ile ayrılmaktadır. Kolluk işlemlerinin amacı kamu düzeninin korunmasıdır. İdarenin kolluk faaliyeti idari kolluk ve adli kolluk olarak ikiye ayrılır. Kamu düzenini korumak ve devamı için gerekli önlemleri almak idari kolluğun görevi iken, adli kolluk ceza hukuku düzenlemelerine giren bir suçun işlenmesi halinde suçluların ve suç delillerinin bulunarak adli makamlara teslim edilmesine yönelik faaliyettir. Olayda söz konusu olan faaliyet bir özel idari kolluk faaliyetidir.

Usul olarak kanun koyucu, izin usulünü tercih etmiştir. Arama ruhsatı ve işletme ruhsatı bu anlamda birer izindi*r. (15 Puan)*

4. TİGEM'e ait olan arazi niteliği itibari ile bir kamu malıdır. Bir kamu tüzel kişisine aittir ve idarenin tohum ve arap atı yetiştiriciliği faaliyetlerine özgülenmiştir. İlgili arazi görülen kamu hizmetinin olmazsa olmaz bir parçasıdır. Bu itibarla bu arazi bir hizmet malıdır. *(5 Puan)*

5. Bu soruda kamu mallarından yararlanma konusunun tartışılması beklenmektedir. TİGEM'in arazisi bir hizmet malıdır ve tohum ve arap atı yetiştiriciliği faaliyetinde kullanılmaktadır. Mala verilen işlev görülen bu hizmetle ilgilidir. Ahmet Keskin ise araziden irtifak hakkı tesis edilmek sureti ile maden arama faaliyeti için yararlanmayı istemektedir. Bir hizmet malından kişiselleştirilmiş olarak yararlanmak isteyen Ahmet Keskin'in bu talebinin kabul edilmesi halinde kamu malından özel yararlanma söz konusu olacaktır. Kamu mallarından özel yararlanma genel yararlanmanın aksine serbest değildir, geçici sürelidir ve kural olarak bir karşılığı bulunur.

Özel yararlanma usulü de tahsisin kapsam ile olan uyumu ve bağdaşabilirliği dikkate alınarak özel kural yararlanma ve özel istisnai yararlanma olarak ayrılmaktadır. Özel kural yararlanma tahsisin hayata geçirilebilmesi için zorunlu olan bir yararlanma çeşididir. Özel istisnai yararlanma, bir kamu malından tahsis amacını tehlikeye düşürmeyecek şekilde tahsisle bağdaşır geçici süreli ama tekelci bir yararlanmadır. Olayda Ahmet Keskin'in yararlanma amacı ve malın tahsis amacı dikkate alındığında yararlanma talebi kabul edildiğinde bu yararlanma kamu malından özel istisnai yararlanma olur. *(10 Puan)*

6. Bu soruda Maden Kanunu ve Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir idarenin taşınmazı üzerinde bir özel hukuk kişisi lehine irtifak hakkı tesisinin mümkün olup olmadığı sorulmaktadır. Maden Kanunu'nun 46. Maddesine bakıldığında

bakanlık aracılığıyla üzerinde irtifak hakkı kurulabilecek taşınmazların özel mülkiyete tabi taşınmazlar olduğu görülmektedir. Ancak olayda üzerinde irtifak hakkı tesisi istenen taşınmaz bir kamu tüzel kişisine aittir. Bu halde Maden Kanunu'nun 46. Maddesi kapsamında bir irtifak hakkı tesisi mümkün olmayacaktır. Kamulaştırma Kanunu'nun 30. maddesinde başka bir idarenin taşınmaz malına kaynak veya irtifak hakkında ihtiyaç duyan idarenin başvurabileceği idareler arası taşınmaz mal devri usulü düzenlenmektedir. Ancak madde, göreceği kamu hizmeti bakımından bir taşınmaz mala ihtiyaç duyan ancak başka bir kamu tüzel kişisinin mülkiyetinde olması dolayısıyla bu taşınmazı kamulaştırma imkanı olmayan idarelerin bu ihtiyacını karşılama bakımından yapılmış bir düzenlemedir. İdarenin bu suretle başka bir idareden alacağı taşınmaz veya irtifak hakkını bir özel hukuk kişisinin faaliyetinde kullanılmak üzere tahsisi mümkün olmaz. Dolayısıyla TİGEM'in izni dışında Ahmet Keskin'in dayanak olarak gösterebileceği bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. *(15 Puan)*

7. Sorunun ilk kısmında maden arama ruhsatının iptal edilmemesi dolayısıyla idarenin sorumluluğuna gidilmesinin mümkün olup olmadığı sorulmaktadır. Zeytinlik alanlarında yürütülecek faaliyetlere ilişkin olarak öncelikle dikkate alınması gereken özel düzenleme 3573 sayılı Kanun hükümleridir. Kanunun 20. maddesinin amacı, gerekli tedbirler alınmış olsa bile, zeytinlik sahalarında ve bu sahalara 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmeleri hariç kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran ya da sayılan olumsuz sonuçlara yol açma ihtimali bulunan tesislerin yapılmasını ve işletilmesini önlemektir. Ayrıca; zeytinlik sahalarında açılacak zeytin ürünlerine ilişkin işletmeler için dahi Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın izni gerekmekteyken, maden sahası için, belirtilen mesafe şartının öncelikle dikkate alınması gerekmektedir. Dolayısıyla idare bu alanda maden arama ruhsatı vermekle hukuka aykırı bir işlem tesis etmiş ve bahçe sahiplerinin taleplerine rağmen ruhsatın verilmesinin üzerinden 5 aylık bir süre geçiş olmasını gerekçe göstererek bu işlemini geri almamış veya kaldırmamıştır. Bahçe sahipleri bu nedenle bir zarara uğramışlarsa hizmetin kötü işlemesi dolayısıyla hizmet kusuru esaslarına göre zararlarının tazminini isteyebilirler.

Sorunun ikinci kısmında ise bahçe sahiplerinin taleplerinin kabul edilmesi ihtimalinde idarenin sorumluluğu doğup doğmayacağı sorulmaktadır. Olayda idarenin hukuka aykırı işlemi söz konusudur. Hukuka aykırı işlemler kazanılmış hak oluşturmazlar. İdarenin bu işlemi geri alması veya kaldırması gerekmektedir. Ancak hukuka aykırı işlemlerin idarece ne kadar süre içerisinde geri alınabileceği veya kaldırılabileceği tartışmalıdır. Bu kapsamda "makul süre" "dava açma süresi" gibi çeşitli ölçütler getirilmeye çalışılmıştır. Doktrinde ve yargı kararlarında idari işlemin ilgilisinin hilesi veya idareyi yanıltması sonucunda yapılmış olduğu veya işlemin açık hukuka aykırı olduğu durumlarda süreye bağlı olmaksızın geri alınabileceği ifade edilmektedir. Olayda verilen maden arama ruhsatı açıkça Zeytincilik Kanunu'nun ilgili hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

Dolayısıyla idare bu işlemini bir süreye tabi olmaksızın geri alabilmelidir. Ancak idareye güven ve idari istikrar ilkeleri gereği idare ruhsat verme süresinde gerekli özeni göstermeyerek ruhsat alan Ahmet Keskin'in zarar uğramasına sebep olmuş olabilir; bu durumda Ahmet Keskin uğradığı zararın hizmet kusuru esaslaarına göre idareden tazminini isteyebilmelidir. *(10 Puan)*

8. Anayasa'nın 128. Maddesine göre Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür. Belediye başkanı bir devlet memuru değildir. Görev başına gelmesi görev yetki ve sorumlulukları belediye kanunu ve ilgili diğer mevzuatta gösterilmiştir. Ancak asli ve sürekli bir görevi yerine getirmektedir bu nedenle belediye başkanı diğer kamu görevlisidir.

Maden Kanunu'nun 6. maddesinin değerlendirildiğinde, maddenin 3. fıkrasında maden hakkını alamayacak kişiler sayılırken, geniş bir kapsam getirilmiş "memur" ve "diğer kamu görevlileri" ile ilgili dairede çalışan, personele yasak getirildiği ve bu suretle yasa koyucunun memur ve memur işlevi gören diğer kamu görevlileri için 657 sayılı Kanun ve diğer kanunlarda mevcut ticaret yasağı hükümlerine paralel bir düzenleme yapmayı amaçladığı görülmektedir. Maddenin 4. fıkrasında ise, maden hakkına sahip iken bu hakkı kaybedecekler sayılırken; daha dar bir kapsam belirlenmiş ve sadece "memur" olanlar için yasak getirilmiş, böylece maddenin 3 ve 4. fıkralarında kimlerin ruhsat alamayacağı ve kimin durumundaki değişiklikten dolayı hangi hakkını devre zorunlu olduğunun isim belirtmek suretiyle açıkça ortaya konulmuştur.

Maddeyi hükmünü geniş yorumlamak temel hak ve özgürlükler aleyhine bir durum oluşturacaktır.

Bu nedenle "memur" statüsünde olmayan Belediye Başkanı sahip olduğu maden arama ruhsatını devre mecbur değildir. *(10 puan)*

9. Soruda "işletme ruhsatı talebinin reddi", "TİGEM Ana Statüsü" ve "arama ruhsatının iptali" işlemlerinin maddi bakımdan tasnifi sorulmaktadır.

İdari işlemlerin maddi bakımdan sınıflandırılması, söz konusu işlemlerin içeriklerine göre yapılan bir tasniftir. Bu sınıflandırmada işlemler "birel işlemler" "genel işlemler" ve bazen içeriğinde hem genel hem de birel nitelikte işlemler barındıran "karma işlemler" olarak tasnif edilirler.

Genel işlemler gayri şahsi ve sürekli hukuksal durumlar yaratırlar. Genel işlemlerden genel düzenleyici işlemler "genel" "soyut" kişisel olmayan ve "uygulanmakla tükenmeyen" bir niteliğe sahiptirler. Genel kararlar ise çoğu kez sürekli değil sürelidirler ve fakat genel kararı genel düzenleyici işlemden ayırmada kullanılacak asıl ölçüt, genel kararların "uygulanmakla tükenir" nitelikte olmaları, yani doğurgan olmamalarıdır.

Birel işlemlerde ise hem konu hem de özne belirlidir ve ortaya çıkan sonuç sadece bir kişi nesne ya da olay için geçerlidir. Bu işlemler "birel- koşul" ve "birel-öznel" olmak üzere iki türlüdür. Birel koşul işlemler, bir kişi nesne ya da olaya ilişkin olarak yapılan ve genel bir hukuksal durumdan bir diğerine girme onun içinde bulunma veya ondan çıkma sonucunu doğuran işlemlerdir. Birel öznel işlemlerde ise işlemin içeriğini ve kapsamını ilgilisinin özel durumları belirlemektedir.

Bu açıklamalar çerçevesinde "işletme ruhsatı talebinin reddi işlemi" ile " arama ruhsatının iptali işlemi" kanunda öngörülen koşullar çerçevesinde ve yalnızca ilgilisi açısından hukuki sonuç doğuracak şekilde tesis edilmiş idari işlemlerdir. Bu nedenle bu işlemler birer birel-koşul işlemdir.

"TİGEM Ana Statüsü" ise genel soyut, objektif ve kural koyucu bir işlemdir. Bir kişi ya da nesne üzerinde hukuki sonuç doğurmaz. Bu nedenle bir genel düzenleyici işlemdir. Ayrıca bu işlem bir adsız düzenleyici işlemdir. *(5 Puan)*

10. Soruda maden arama ruhsatının iptal edilmesi ve işletme ruhsatı taleplerinin reddedilmesinin idari işlemin unsurları bakımından hukuka uygun olup olmadığının incelenmesi istenmektedir. Olaydaki veriler ve mevzuat birlikte incelendiğinde işletme ruhsatı talebinin kabul edilmesi için 24. maddede öngörülen belgelerin verilmiş olması gerekmektedir. Ahmet Keskin'in bu talebi yetkili idare tarafından arama faaliyet raporu verilmediği gerekçesiyle reddedilmiştir. II. Grup arama ruhsatına sahip olan Ahmet Keskin'in işletme ruhsatı alabilmesi için bu belgeyi vermesi zorunludur dolayısıyla işletme ruhsatı talebinin reddi işleminde bir sakatlık bulunmamaktadır. Ancak arama ruhsatının iptal edilebilmesi için 17. Maddede öngörülen "*genel arama dönemi sonuna kadar işletme ruhsat talebinde bulunulmaması"* sebebi gerçekleşmemiştir. Ayrıca dönemsel olarak verilmesi gerekli olan raporun verilmemesi halinde mevzuata göre para cezası verilmesi öngörülmüştür. Dolayısıyla bu işlem sebep ve konuş unsurları bakımından hukuka aykırıdır. *(10 Puan)*